

Посилення розвитку сфери культури: Верховна Рада прийняла за основу законопроект №14391

20.8.2026 - | Ministerstvo kultury ta informpolityky

Верховна Рада України прийняла за основу в першому читанні законопроект №14391 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини».

Документ передбачає комплексне оновлення законодавства у сфері культури та культурної спадщини з урахуванням викликів воєнного часу. Законопроект пропонує зміни до понад 20 законодавчих актів, спрямовані, зокрема, на посилення захисту музейних колекцій, удосконалення державного управління у сфері культури, підтримку українського книговидання та захист інформаційного простору.

Законопроект належить до євроінтеграційних ініціатив та має вдосконалити правові механізми функціонування культурної сфери в умовах воєнних ризиків.

«Війна щодня ставить перед культурною сферою виклики, які потребують чітких рішень. Ми маємо забезпечити механізми для ефективної евакуації та безпечного зберігання музейних колекцій, підтримувати українську книгу, захищати інформаційний простір і посилювати культурні інституції. Законопроект №14391 дає державі й культурним установам більше інструментів для захисту української культури. Дякую Верховній Раді за підтримку законопроекту, до другого читання продовжимо роботу над тим, щоб ці механізми були максимально дієвими», — зазначила Віцепрем'єр-міністерка України з гуманітарної політики України — Міністерка культури України Тетяна Бережна.

Збереження музейних колекцій під час воєнного стану

Одне з ключових положень законопроекту — запровадження обов'язкової евакуації Музейного фонду України у разі запровадження воєнного стану. Документ визначає обов'язки органів влади, засновників музеїв та інших суб'єктів щодо сприяння проведенню евакуації.

Водночас пропонується створити правовий механізм депозитаріїв музейних предметів. Створювати депозитарії зможуть органи державної влади або юридичні особи, а порядок їх функціонування визначатиме Кабінет Міністрів України.

Електронний облік Музейного фонду

Законопроект передбачає запровадження централізованого електронного обліку Музейного фонду України. Електронний облік забезпечуватиме Міністерство культури, а порядок його ведення визначатиме Кабінет Міністрів України. Запровадження такого механізму має сприяти ефективнішому обліку музейних предметів та контролю за їх переміщенням, зокрема в умовах воєнних ризиків.

Зміни щодо переміщення культурних цінностей

Законопроект передбачає можливість здійснення тимчасового вивезення культурних цінностей за межі території України для тимчасового зберігання з метою евакуації.

У разі ухвалення законопроекту під час воєнного стану може бути скасовано обмеження щодо строку тимчасового вивезення культурних цінностей.

Окремо врегульовується питання страхування музейних предметів під час їх транспортування територією України. Якщо предмети супроводжуватимуть правоохоронні органи, вони не підлягатимуть обов'язковому страхуванню.

Також пропонується встановити, що культурні цінності, вилучені в межах застосування санкцій, не можуть реалізовуватися. Натомість їх передаватимуть безоплатно закладам культури для постійного зберігання у державній частині музейного, бібліотечного або архівного фонду.

Підтримка книговидавництва та розширення «єКниги»

Окремий блок законопроекту стосується книговидавничої діяльності. Пропонується розширити поняття «розповсюдження видавничої продукції» та врегулювати її обіг в електронній комерції, спростити процедуру підтвердження права книгарень на оренду за пільговою ставкою — зокрема дозволити подавати квитанцію з фіскальним номером програмного реєстратора розрахункових операцій (ПРРО) для отримання свідоцтва про відповідність спеціалізованого книжкового магазину. Також передбачається посилити захист національного інформаційного простору — забезпечити оперативне державне реагування на поширення видавничої продукції антиукраїнського змісту, включно з продукцією, пов'язаною з державою-агресором та Республікою Білорусь.

Серед запропонованих змін — розширення програми «єКнига». Законопроект знімає відтермінування введення в дію державної допомоги на придбання книжок при народженні дитини. Наразі підтримка в межах програми доступна українцям, яким виповнилося 18 років, а тепер поширюється також на батьків новонароджених — у розмірі 998,40 грн.

Конкурсне призначення керівників закладів культури

Документ передбачає відновлення конкурсних процедур для призначення керівників закладів культури після завершення спрощеного режиму, запровадженого на початку повномасштабної війни. Для територій, де безпекова ситуація не дозволяє провести стандартний конкурс, пропонується передбачити окремі процедури.

Посилення захисту інформаційного простору

Законопроект також спрямований на вдосконалення механізмів протидії поширенню антиукраїнської видавничої продукції, зокрема через електронну комерцію. Пропонується посилити обмеження щодо діяльності російських і білоруських суб'єктів у видавничій сфері, а також визначити підстави для припинення діяльності суб'єктів видавничої справи.

Що далі

Прийняття законопроекту №14391 за основу є лише першим етапом його розгляду. Документ має бути доопрацьований до другого читання з урахуванням зауважень і пропозицій народних депутатів.

<https://mincult.gov.ua/news/posylannya-nyzky-napryamkiv-kulturnoyi-sfery-verhovna-rada-prijnyala-za-osnovu-zakonoprojekt-%E2%84%9614391>